

Posudek oponenta

k disertační práci pana Mgr. Ing. Jana Nevřala na téma „Trestná činnost obchodníků s cennými papíry na kapitálovém trhu“

Jde o přepracovanou verzi dřívější disertační práce pana Mgr. Ing. Jana Nevřala (dále uváděného jen jako „autor“ nebo „autor disertační práce“), s jejíž obhajobou autor původně neuspěl. Jak vyplývá již z pozměněného názvu nyní posuzované práce, autor na podkladě předchozích připomínek oponentů jednak *zúžil obsahový záběr* své disertační práce a jednak *prohloubil výklad* některých otázek, jimiž se zabývá, a to se zaměřením právě jen na činnost obchodníků s cennými papíry včetně jejich trestné činnosti. To je jistě ku prospěchu věci, zejména pokud se autor soustředil jen na čtyři typy trestné činnosti, které se podle jeho názoru mohou vyskytovat nejčastěji právě v souvislosti s působením obchodníků s cennými papíry na kapitálovém trhu. Ocenit lze i určité návrhy autora *de lege ferenda* včetně jeho kritického názoru na některá ustanovení návrhu nového trestního zákoníku, který byl schválen zatím v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, a to např. pokud jde o nutnost rozšíření trestněprávní ochrany nad rámec cenných papírů (resp. obchodů s cennými papíry) i na další investiční nástroje (resp. obchody s investičními nástroji), popřípadě pokud autor upozorňuje na problematičnost omezení trestnosti jen na praktiky uskutečněné na „organizovaném“ trhu s cennými papíry.

Předpokládám ovšem, že autor bude v rámci obhajoby schopen sám přesvědčit o předostech a přínosech posuzované práce, proto se v souladu se svým posláním soustředím jen na její nedostatky či výhrady k jejímu obsahu a zpracování a na pochybnosti o vyslovených názorech autora.

Především se domnívám, že autor *zcela nevyužil všech kritických připomínek* oponentů k dřívější verzi této práce, i když v nyní posuzované práci na ně v mnoha směrech reagoval, popřípadě se snažil, byť nikoli vždy úspěšně, s nimi vypořádat. Tak se zejména zase nevyhnul pouze popisným pasážím, např. o právu USA a EU, aniž formuloval vlastní názory na to, zda a v jakých směrech je toto právo inspirativní (resp. vhodné či nevhodné) pro tvorbu a aplikaci zejména trestního práva v České republice, resp. v jakém směru ovlivnilo (ovlivňuje) severoamerické a evropské právo tvorbu a aplikaci českého trestního práva. V této souvislosti budí pochybnosti otázka, jaké „evropské trestní právo“ má autor na mysli, pokud uvádí (na s. 17 a souvisí to i se s. 29 práce), že tímto právem nebude v dohledné době ovlivněna obecná část trestního zákona. Podobně další tvrzení autora (na s. 30 práce) vyvolává otázku, jakou povahu tedy má tzv. Corpus Iuris, když „nedisponuje bezprostřední aplikovatelností a účinkem“. Vůbec by bylo dobré, aby autor s ohledem na členství České republiky v Evropské unii blíže vysvětlil možnosti vlivu evropského práva na české trestní právo a zejména aby pak uvedl, zda a jak se evropské právo může uplatnit při postihu trestné činnosti obchodníků s cennými papíry, resp. fyzických osob za ně jednajících. Tak např. na s. 25 až 28 autor cituje řadu právních norem evropského (komunitárního) práva, zejména směrnic, ovšem vůbec se nezmiňuje o tom, jestli mají nějaký význam pro trestní postih nelegálních aktivit obchodníků s cennými papíry.

Z hlediska trestního práva pak autor uvádí převážně již publikované právní názory a závěry jiných autorů, aniž je nějak podstatně rozvíjí či přesvědčivě modifikuje, a to ani tam, kde mu to specifika obchodníků s cennými papíry nabízí (např. na s. 97 až 100 práce ohledně trestní odpovědnosti fyzických osob jednajících za právnické osoby, zejména pokud jde o jednotlivé kategorie zaměstnanců obchodníka s cennými papíry podle § 1 odst. 2 vyhlášky č. 258/2004 Sb.), popřípadě se autor omezuje jen na pouhé konstatování, o jaký trestný čin jde, a to bez jakéhokoli bližšího odůvodnění trestněprávní kvalifikace (např. na s. 92, 93, 95 a 96 práce). V některých případech (např. na s. 88 až 90 práce) autor popisuje určité nelegální praktiky při obchodování s cennými papíry, resp. s investičními instrumenty, aniž k tomu uvádí, zda a jak jsou trestněprávně postižitelné v České republice, resp. v jiných státech, nebo jak by měla být de lege ferenda upravena příslušná skutková podstata trestného činu, aby je bylo možné trestně postihnout, pokud to stávající právní úprava v České republice neumožňuje.

Některé právní závěry autora vzbuzují *pochybnosti*, např. pokud tvrdí (s. 51 práce), že zaměstnanec obchodníka s cennými papíry, který vykonává činnost makléře bez povolení Komise pro cenné papíry, se nemůže dopustit trestného činu neoprávněného podnikání podle § 118 tr. zák. Autor se zde podle mého názoru nevypořádal s ustanovením § 90 odst. 2 tr. zák., podle kterého postačí, má-li zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení (tedy zde postavení podnikatele, resp. neoprávněného podnikatele) právnická osoba, tj. obchodník s cennými papíry jako akciová společnost, jejímž jménem jedná pachatel jako zaměstnanec, tj. jako makléř, ačkoli jím není.

Od disertační práce jako výsledku samostatné tvůrčí činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje bych rovněž očekával *vyšší úroveň zpracování a písemného projevu autora*. Ten se ovšem i přes dřívější výtky opětovně neoprostil od řady gramatických chyb, překlepů, stylistických nedostatků a nepřesností. Pominu-li dokonce dvě gramatické „hrubky“ (na s. 68 a 94 práce) či zmatečnou formulaci „Znění trestného činu v návrhu trestního zákoníku navrhované trestného činu ...“ (s. 66 práce), některá vyjádření autora nesvědčí o jeho nadstandardní orientaci v právu či v trestním právu a o pečlivosti při zpracování tématu. Tak např. autor považuje pojmy „obchodník s cennými papíry“ a „makléř“ (s. 44 a 50 práce) za tzv. legislativní zkratky v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu, ačkoli z ustanovení § 5 a § 14 odst. 1 zákona č. 256/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je zřejmé, že nejde o legislativní zkratky, ale o zákonné označení, resp. zákonem definované pojmy. Na jiném místě práce (s. 44) je pak další nepřesné tvrzení, že společnost (patrně obchodní) mohla spáchat trestný čin neoprávněného podnikání, ačkoli jakýkoli trestný čin může spáchat jen fyzická osoba, nikoli společnost. Dále autor cituje (s. 68 práce) již neaktuální znění skutkové podstaty trestného činu podle § 257a odst. 1 tr. zák. (před novelou provedenou zákonem č. 134/2002 Sb.), na jiných místech (s. 44, 45 a 87 práce) pak opakovaně používá neexistující datum 31. 4. 2004.

Nepřesnosti se objevují i v *citaci pramenů*, na které autor odkazuje v poznámkách pod čarou. Tak např. na s. 40 až 42, 51, 61 a 62 argumentuje názory či stanovisky Komise pro cenné papíry, aniž u všech cituje datum jejich vydání, číslo (resp. spisovou značku) a zejména publikační prostředek, kde je lze vyhledat. V odkazech na s. 98 a 100 se pak autor dovolává

sice 6. vydání komentáře k trestnímu zákonu vydaného Nakladatelstvím C. H. Beck, ale uvádí čísla stránek odpovídající 4. vydání tohoto komentáře.

Mám rovněž pochybnosti o tom, zda posuzovaná práce vyhovuje ustanovení § 47 odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, tj. zda obsahuje původní a *uveřejněné* výsledky nebo výsledky přijaté k *uveřejnění*.

Výše uvedené výhrady mne vedou k závěru, že samotnou posuzovanou disertační prací pan Mgr. Ing. Jan Nevřal zatím dostatečně **neprokázal** svou schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje (§ 47 odst. 1, 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů). Proto sice se zmíněnými výhradami **doporučuji její obhajobu**, ale v jejím rámci a při státní doktorské zkoušce bude muset autor přesvědčit o splnění všech předpokladů k úspěšnému ukončení doktorského studijního programu.

V Praze dne 9. ledna 2006

JUDr. František P ú r y
oponent disertační práce